ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, ЗДОРОВ'Я ТА ТУРИЗМУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету фізичного виховання,
здоров'я та туризму ЗНУ

_____ М.В. Маліков
(підпис)
«_28_» серпня 2025 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ФІЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ ТА СПОРТІ

підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістр
денної та заочної форм здобуття освіти
освітньо-професійна програма «Спорт»
спеціальності А7 Фізична культура і спорт
галузі знань А Освіта

ВИКЛАДАЧ: Тищенко Валерія Олексіївна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, професор кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту
Протокол № 1 від "27" серпня 2025 р.
Завідувач кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту

_____ А.П. Конох
(підпис) (ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

_____ А.В. Сватьєв
(підпис) (ініціали, прізвище)

2025 рік

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

Зв`язок з викладачем (викладачами): valeri-znu@ukr.net

E-mail: valeri-znu@ukr.net

Телефон: (061) 228-75-18 (кафедра)

Інші засоби зв'язку: : Moodle (форум курсу, приватні повідомлення), Zoom, Viber, Telegram

Кафедра Теорії та методики фізичної культури і спорту, вул. Дніпровська, 33 (IV навчальний корпус, ауд. 303).

1. Опис навчальної дисципліни

Метою освітнього компонента «Методологія і організація наукових досліджень у фізичній культурі та спорті» є формування у здобувачів освіти системного розуміння теоретико-методологічних основ наукового пізнання та практичних навичок організації, планування й проведення наукових досліджень у галузі фізичної культури та спорту. Курс «Методологія і організація наукових досліджень у фізичній культурі та спорті» є обов'язковою освітньою компонентою циклу загальної підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістр, яка спрямована на формування науково-дослідницької культури, розвиток критичного мислення та оволодіння методологічними основами проведення наукових досліджень у галузі фізичної культури та спорту.

Пререквізити до вивчення освітнього компонента не передбачають окремого профільного курсу в межах магістерської програми, однак його зміст ґрунтується на фундаментальних знаннях, здобутих під час бакалаврської підготовки. Зокрема, необхідною є базова обізнаність у сфері фізичної культури і спорту, володіння загальними принципами наукової діяльності, розуміння логіки наукового пізнання, етапів побудови дослідження тощо.

Постреквізити. Опанування освітнього компонента «Методологія і організація наукових досліджень у фізичній культурі та спорті» закладає методологічну базу для реалізації наукових підходів, аналітичних процедур у наступних освітніх компонентах магістерської програми. Здобуті знання та навички знаходять практичне застосування, зокрема, під час «Виробничої практики», де магістранти розробляють та реалізують науково обґрунтовані фрагменти педагогічного, тренерського або оздоровчого процесу, здійснюють моніторинг ефективності застосованих методик, аналізують та інтерпретують результати своєї професійної діяльності. У «Професійно-орієнтованому практикумі іноземною мовою» курс методології сприяє формуванню навичок академічної комунікації: написанню анотацій, тез, наукових статей, здійсненню критичних оглядів літератури. У освітньому компоненті «Теорія обраного виду спорту» застосуються наукові методи аналізу та узагальнення у дослідженні ефективності тренувальних технологій і методичних підходів. У компоненті «Професійне спілкування в галузі» набуті знання і вміння з академічного письма, наукової аргументації та презентації результатів досліджень реалізуються у процесі підготовки й представлення наукових текстів, доповідей і проєктів. У компоненті «Програмування спортивного тренування» забезпечує здатність до науково обґрунтованого планування тренувального процесу, використання результатів досліджень для оптимізації навантажень і підвищення ефективності підготовки спортсменів. У компоненті «Студентський спорт» створює основу для розроблення, реалізації та аналізу програм фізичного вдосконалення студентської молоді з урахуванням принципів доказової науки, моніторингу результатів і соціально-педагогічних аспектів розвитку студентського спорту. Здобувачі мають критично осмислювати й науково верифікувати вплив культурно зумовлених оздоровчих практик на стан здоров'я різних вікових і соціальних груп під час вивчення компоненту «Wellness-філософія і технології оздоровлення різних верств населення». Завершальним і найбільш інтегративним постреквізитом виступає «Підготовка кваліфікаційної роботи магістра», у процесі якої відбувається повна реалізація усіх набутих дослідницьких компетентностей: від формулювання проблеми до аналізу результатів та представлення висновків згідно з вимогами академічної доброчесності й методологічної обґрунтованості.

Таким чином, курс «Методологія і організація наукових досліджень у фізичній культурі та спорті» забезпечує формування у магістрів цілісної дослідницької культури, що ґрунтується на розумінні епістемологічних основ наукового пізнання, логіко-структурної побудови дослідницького процесу, принципів доказовості, верифікації та валідизації наукових результатів.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	**Обов'язкова**	
Семестр	2-й	2-й
Кількість кредитів ECTS	**3**	
Кількість годин	**90**	
Лекційні заняття	**10** год.	**4** год.
Семінарські заняття	год.	год.
Практичні заняття	**20** год.	**4** год.
Лабораторні заняття	год.	год.
Самостійна робота	**60** год.	**82** год.
Консультації	особисті – вівторок, четвер, з 11:00 до 13:00, IV корпус, ауд. 303; дистанційні – ZOOM, за попередньою домовленістю за електронною поштою	
Вид підсумкового семестрового контролю:	**Екзамен**	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=3783	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Результати навчання та компетентності	Методи навчання / форми і методи оцінювання
Програмні компетентності	
ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. **ЗК4**. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. **ЗК5.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	Лекційні заняття, практичні заняття, самостійна творча робота, індивідуальна робота, інтерактивні вправи, рольові ігри, тестування, контрольні роботи, опитування, вікторини. Індуктивний метод, дедуктивний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладу, частково-пошуковий (евристичний) метод, дослідницький (проблемний) метод, самостійна робота, навчальна дискусія, метод усного контролю, метод письмового контролю, метод тестового контролю, метод самоконтролю, Поточні контрольні заходи: виконання завдань до лекційних занять, виконання завдань до лабораторних занять, тестування.
Спеціальні (фахові) компетентності	
СК1. Здатність до критичного осмислення проблем у сфері фізичної культури і спорту, оригінального мислення та проведення досліджень. **СК7.** Здатність планувати, організовувати та здійснювати самостійні наукові дослідження з проблем фізичної культури. **СК8**. Здатність впроваджувати у практичну діяльність результати наукових досліджень, спрямованих на вирішення прикладних завдань у сфері фізичної культури.	Лекційні заняття, практичні заняття, самостійна творча робота, індивідуальна робота, інтерактивні вправи, рольові ігри, тестування, контрольні роботи, опитування, вікторини. Індуктивний метод, дедуктивний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладу, частково-пошуковий (евристичний) метод, дослідницький (проблемний) метод, самостійна робота, навчальна дискусія, метод усного контролю, метод письмового контролю, метод тестового контролю, метод самоконтролю, Поточні контрольні заходи: виконання завдань до лекційних занять, виконання завдань до практичних занять, тестування.
Програмні результати навчання	
РН3. Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проєктів у сфері фізичної культури та спорту державною та іноземною мовами усно і письмово. **РН6**. Відшуковувати необхідну інформацію у науковій літературі, базах даних, інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію. **РН7**. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення, методи статистичного аналізу даних для розв'язання складних задач фізичної культури та спорту.	**Наочні методи** (схеми, моделі). Використання інформаційно-комунікаційних технологій. **Словесні методи** (презентації, пояснення, робота з підручниками). **Практичні методи** (творчі завдання, кейси, розробка проєктів). **Логічні методи** (індуктивні, дедуктивні, створення проблемної ситуації). **Проблемно-пошукові методи** (репродуктивні). **Метод формування пізнавального інтересу** (навчальна дискусія, створення цікавих ситуацій, кейсів). **Методи контролю і самоконтролю** (усний, письмовий, програмований, практичний). **Контрольні заходи**: теоретичне та практичне тестування за змістовим модулем.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологічна основа дослідження.

Модуль присвячений фундаментальним засадам науки як особливої форми пізнання, її ролі у розвитку суспільства та організації наукової діяльності. Висвітлено методологічні основи проведення досліджень: від вибору теми, формулювання проблеми та планування роботи до структурування наукової праці й підготовки публікацій. Окрема увага приділена методам наукового пізнання – емпіричним, теоретичним, універсальним – та їх застосуванню у фізичній культурі й спорті. Підкреслено значення педагогічних, експериментальних і математико-статистичних методів, а також міждисциплінарного підходу із залученням психології, фізіології, біомеханіки та інших наук. Важливим акцентом стало питання організації науки в Україні, системи наукових установ, підготовки наукових кадрів та апробації результатів досліджень.

Тема 1. Наука – продуктивна сила розвитку суспільства.

Тема охоплює визначення науки, її мету та завдання, особливості наукової діяльності й досліджень. Розглянуто основні методи пізнання (емпіричні, теоретичні, універсальні), класифікацію та етапи науково-дослідних робіт, поняття теми, проблеми, комплексної теми. Окремо висвітлено організацію науки в Україні: наукові установи, підготовка кадрів, наукові ступені й звання.

Основні питання: сутність науки; методи наукового пізнання; класифікація науково-дослідних робіт; структура та етапи НДР; наукові установи та підготовка кадрів в Україні.

Тема 2. Наукові дослідження – шлях до розв'язання проблем методики.

В темі розглянуто ключові етапи підготовки й виконання дослідження: вибір теми, її актуальність, новизна та практична значущість; планування дослідження та складання планів; аналіз і відбір літературних джерел; визначення об’єкта, предмета та мети; композиція наукової праці та підготовка наукових публікацій (статей, доповідей).

Основні питання: критерії вибору теми; поняття наукової проблеми та новизни; структура і логіка планування досліджень; методика огляду літератури; композиція наукової праці; правила підготовки статей і доповідей.

Тема 3. Методи наукових досліджень у фізичній культурі.

В темі подано характеристику методів, що застосовуються у дослідженнях фізичного виховання і спорту. Описано методи теоретичного аналізу та узагальнення (література, документи, опитування), педагогічні методи (тести, спостереження, педагогічний експеримент), експериментальні методи (лабораторні й польові), а також математико-статистичні методи обробки даних. Наголошено на міждисциплінарності (залучення психології, фізіології, біомеханіки тощо).

Основні питання: класифікація методів дослідження у фізичній культурі; методи теоретичного аналізу й узагальнення; педагогічні методи; експериментальні методи; математико-статистичні методи.

Змістовий модуль 2. Технології виконання наукового дослідження.

У модулі розкрито ключові аспекти методології наукових досліджень у сфері фізичної культури та спорту. Спершу увагу зосереджено на класифікації наукових досліджень, де проаналізовано критерії їх поділу за метою, завданнями, спрямованістю та методами, що дає змогу зрозуміти різноманіття форм наукового пошуку й вибудувати правильну стратегію для власної роботи. Далі висвітлено сутність, роль і значення досліджень у фізичній культурі та спорті**,** наголошено на їхньому практичному внеску у вдосконалення тренувального процесу, розвиток педагогіки, фізіології й медицини, а також у збереження й зміцнення здоров’я людини. Завершальним блоком стали фізіологічні методи дослідження**,** що дозволяють об’єктивно оцінювати фізичну працездатність, функціональні резерви та стан опорно-рухового апарату, забезпечуючи наукову базу для підготовки спортсменів і оптимізації занять фізичною культурою.

Тема 4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.

В темі подано загальні підходи до класифікації наукових досліджень залежно від їх спрямованості, мети, завдань і методів. Висвітлено поділ на фундаментальні та прикладні дослідження, теоретичні й емпіричні, експериментальні та констатувальні.

Основні питання: сутність і критерії класифікації досліджень; характеристика основних типів досліджень у науці; особливості наукових робіт у фізичній культурі та спорті залежно від завдань.

Тема 5. Наукова інформація: пошук, накопичення та обробка.

Тема охоплює специфіку наукових досліджень у сфері фізичної культури й спорту як засобу вдосконалення системи фізичного виховання, спорту й оздоровчої діяльності. Показано значення науки для розвитку тренувального процесу, профілактики та зміцнення здоров’я, формування методик занять.

Основні питання: наукові дослідження як чинник розвитку фізичної культури і спорту; напрями й завдання наукового пошуку; практичне значення результатів досліджень для педагогіки, фізіології, медицини, спортивної підготовки.

Тема 6. Академічна доброчесність: проблеми дотримання, пріоритети

В темі представлено методи дослідження фізіологічних параметрів у спорті та фізичному вихованні. Охарактеризовано тести оцінки фізичної працездатності, функціональних резервів організму, стану опорно-

рухового апарату, а також принципи використання інструментальних методів.

Основні питання: поняття фізичної працездатності; методи її визначення; оцінка функціональних резервів; дослідження стану опорно-рухового апарату; значення фізіологічних методів у спортивній науці й практиці.

У модулях розкрито сутність науки та її роль у розвитку суспільства, методи наукового пізнання й організацію наукової діяльності. Висвітлено методологічні засади проведення досліджень: вибір і формулювання теми, планування, роботу з літературою, структуру наукової праці та підготовку публікацій. Окрема увага приділена методам досліджень у фізичній культурі й спорті – теоретичним, педагогічним, експериментальним і математико-статистичним, а також питанням їх міждисциплінарного застосування. Подано класифікацію наукових досліджень, розкрито їх значення для вдосконалення системи фізичного виховання, спорту й оздоровчої діяльності. Завершальним акцентом стали фізіологічні методи оцінки працездатності, функціональних резервів та стану опорно-рухового апарату, що забезпечують наукове підґрунтя для практики спорту та фізичного виховання.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття/ роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
Лекція 1	**Наука – продуктивна сила розвитку суспільства**. План 1. Основні визначення та поняття. 2. Класифікація та основні етапи науково-дослідних робіт. 3. Наукові установи та наукові кадри країни	2		*Тиждень 1*
Практичне заняття 1	**Тема "Наука – продуктивна сила розвитку суспільства** **Мета:** Ознайомити студентів з основними поняттями науки, її роллю в розвитку суспільства. Розкрити етапи науково-дослідної діяльності та класифікацію наукових робіт. Ознайомити з науковими установами та кадрами наукової сфери країни **Завдання:** 1. Поділіться на групи та розгляньте, як наука впливає на соціально-економічний розвиток певної країни. 2. Придумайте тему для наукового дослідження в обраній вами галузі науки та визначте етапи реалізації дослідження. 3. Проаналізуйте структуру науково-дослідної установи (наприклад, університету або наукового інституту) і запропонуйте заходи для підвищення ефективності її роботи. **Форма виконання:** Реферат на тему: "Роль науки у розвитку економіки та технологій сучасної країни".	4		*Тиждень 2*
Самостійна робота	**Відповісти на питання в межах теми 1.** 1. Які сутнісні особливості логічності наукового дослідження? 2. Які форми абстрактного мислення Вам відомі? 3. Перерахуйте особливості раціонального мислення. 4. Перелічіть форми емпіричного пізнання. 5. Перерахуйте основні форми абстрактного мислення. 6. Які особливості раціонального мислення Вам відомі? 7. Назвіть основні логічні прийоми формування понять. Відповіді **надсилати на пошту** у форматі PDF.	8	12	
Лекція 2	**Наукові дослідження – шлях до розв'язання проблем методики.** План 1. Вибір теми дослідження. 2. Планування наукових досліджень. 3. Вивчення та аналіз літературних джерел за темою досліджень. 4. Визначення об‘єкта, предмета і мети наукового дослідження. 5. Композиція наукової праці. 6. Робота над статтями та доповідями	2	2	*Тиждень 3*

Практичне заняття 2	**Тема Наукові дослідження – шлях до розв'язання проблем методики** **Мета заняття:** 1. Ознайомити студентів з основними етапами наукового дослідження в галузі. 2. Розкрити процес вибору теми, планування дослідження та роботи з літературними джерелами. 3. Навчити студентів правильно визначати об'єкт, предмет, мету дослідження та складати наукові праці. **Завдання:** 1.Розгляньте конкретну проблему методики (наприклад, інноваційні методи навчання) і запропонуйте тему для наукового дослідження. 2.Створіть план дослідження для вибраної теми: сформулюйте мету, об'єкт і предмет дослідження. 3.Проведіть огляд літератури за темою: визначте основні джерела та ключові ідеї, які можуть бути корисними для вашого дослідження. **Форма виконання:** Підготуйте план статті для публікації в науковому журналі	4		*Тиждень 4*
Самостійна робота	**Відповісти на питання в межах теми 2.** 1. Яка сутність теорії пізнання (гносеологія)? 2. Які особливості методології, як шляху дослідження або пізнання? 3. Розкрийте сутність поняття методологічна наука. 4. Що таке наукове пізнання? 5. Які етапи наукового пізнання Вам відомі? 6. Які принципи діалектики Вам відомі? 7. Які вимоги пред'являються до наукової концепції? 8. Яка сутність конструктивних напрямків наукових досліджень? 9. Які методи теоретичного пізнання Вам відомі? Відповіді **надсилати на пошту** у форматі PDF.	8	12	
Лекція 3	**Методи наукових досліджень у фізичній культурі**. План 1. Загальна характеристика методів дослідження у фізичній культурі і спорті. 2. Методи теоретичного аналізу і узагальнення. 3. Методи педагогічного обстеження. 4. Експериментальні та математичні методи дослідження.	2		*Тиждень 5*
Практичне заняття 3	**Тема Методи наукових досліджень у фізичній культурі**. **Мета:** 1.Ознайомити студентів з методами наукових досліджень, що використовуються у фізичній культурі та спорті. 2. Розглянути теоретичні, педагогічні, експериментальні та математичні методи досліджень. 3. Навчити студентів правильно обирати та застосовувати ці методи у науковій практиці **Завдання:** 1. Оберіть одну з методик дослідження у спорті (наприклад, метод спостереження) і розробіть план її застосування до конкретної навчальної ситуації. 2. За допомогою методу теоретичного аналізу, визначте основні особливості спортивної підготовки (наприклад, технічні навички у плаванні) та поясніть, як це можна досліджувати. 3. Створіть просту модель для проведення експерименту, який може бути використаний для визначення впливу різних типів фізичних навантажень на витривалість спортсменів. **Форма виконання:** Скласти тест для оцінки фізичної підготовленості студентів на основі педагогічних методів обстеження.	4	2	*Тиждень 6*

Самостійна робота	**Відповісти на питання в межах теми** 1. Як обрати об'єктивну область дослідження? 2. Які напрямки характеристики актуальності дослідження Вам відомі? 3. Які існують рекомендації при пошуку, аналізі та виборі теми дослідження? 4. Поясніть спільність і особливості проблематики досліджень в рамках дисертаційних робіт, проектів. 5. Як повинен розкриватися інноваційний зміст результатів досліджень у рамках дисертаційних робіт? 6. Що таке цілеспрямованість в діяльності людини? 7. Яка може бути дослідницька мета? Відповіді **надсилати на пошту** у форматі PDF	10	16	
Лекція 4	**Інформаційне забезпечення наукових досліджень.** План: 1. Методи і техніка наукової роботи. 2. Використовування методів наукового пізнання. 3. Методи, що застосовуються на емпіричному й теоретичному рівнях досліджень. 4. Методи теоретичних досліджень. 5. Застосування логічних законів і правил	2		*Тиждень 7*
Практичне заняття 4	**Тема Інформаційне забезпечення наукових досліджень** **Мета:** **1.** Ознайомити студентів з методами і технікою наукової роботи. 2. Розглянути застосування методів наукового пізнання на різних рівнях досліджень. 3. Розкрити важливість логічних законів і правил у процесі наукового пізнання **Завдання**: 1. Використовуючи метод спостереження, розробіть план дослідження на тему: "Вплив фізичних навантажень на працездатність футболістів". 2. Створіть порівняльну таблицю для аналізу двох теоретичних концепцій розвитку витривалості у спорті (наприклад, концепція високої інтенсивності функціональних тренувань та концепція м'язової (локальної) витривалості та стабілізації). 3. Оберіть конкретну проблему в спорті вищих досягнень та сформулюйте гіпотезу, яку можна перевірити через експеримент. **Форма виконання:** власне дослідження, застосовуючи теоретичні методи (аналіз, синтез, абстрагування) для визначення принципів ефективного тренування в спорті.	4		*Тиждень 8*
Самостійна робота	**Відповісти на питання в межах теми** 1. Які методи наукової роботи використовуються при дослідженні в спорті? 2. Якими методами можна застосовувати наукове пізнання в спортивних дослідженнях? 3. Що таке емпіричні методи, і як вони застосовуються у спорті? 4. Якими є основні теоретичні методи досліджень? 5. Як використовується порівняння в теоретичних дослідженнях? 6. Що таке абстрагування, і як його застосовують у наукових дослідженнях? 7. Як експериментальні методи допомагають у наукових дослідженнях в спорті? 8. Які логічні закони є основою для наукового пізнання? 9. Як застосовуються логічні правила в побудові наукових теорій? 10. Яким чином можна організувати теоретичне дослідження з використанням логіки та методів аналізу?	10	14	

	Відповіді **надсилати на пошту** у форматі PDF			
Лекція 5	**Наукова інформація: пошук, накопичення та обробка.** План: 1. Пошук інформації у процесі наукової роботи. 2. Електронний пошук наукової інформації.	2		*Тиждень 9*
Практичне заняття 5	**Тема: Наукова інформація: пошук, накопичення та обробка"** **Мета заняття:** 1. Ознайомити студентів з методами пошуку наукової інформації. 2. Навчити використовувати сучасні електронні ресурси для пошуку та накопичення наукової інформації. 3. Розвинути навички ефективної обробки наукових даних. **Завдання:** 1. Використовуючи Google Scholar або Scopus, знайдіть 3 наукові статті на тему "Вплив інноваційних технологій на серцево-судинну систему" і запишіть їх бібліографічні дані. 2. За допомогою платформи PubMed знайдіть статті, пов'язані з впливом інноваційних технологій на функціональну підготовленість спортсменів. Складіть список з 5 статей. 3. Використовуючи відкриті електронні бібліотеки, знайдіть та завантажте повний текст однієї монографії з теми спортивної науки або фізичної культури. **Форма виконання:** Створіть список із 10 наукових статей з вашої теми дослідження за допомогою бібліографічних баз даних. Додайте коротку анотацію до кожної статті.	4	2	*Тиждень 10*
Самостійна робота 5	**Відповісти на питання в межах теми** 1. Які етапи включає процес пошуку наукової інформації? 2. Якими є основні методи пошуку наукової інформації в бібліотеках та Інтернеті? 3. Що таке наукові бази даних, і чому вони важливі для досліджень? 4. Як визначити якість наукового джерела? 5. Як можна ефективно використовувати фільтри під час пошуку наукової інформації? 6. Які є переваги використання електронних бібліотек та наукових платформ? 7. Як оцінити важливість цитувань у наукових статтях? 8. Що таке індекс впливовості журналу і як він використовується при виборі джерела для дослідження? 9. Як можна уникнути проблеми надлишку інформації при електронному пошуку? 10. Якими інструментами можна перевірити достовірність наукової статті? Відповіді **надсилати на пошту** у форматі PDF	10	12	
Лекція 6	**Академічна доброчесніть: проблеми дотримання, пріоритети**. План: 1. Академічна доброчесність як сучасна вимога при написанні наукової роботи. 2. Прояви академічної недоброчесності. 3. Найпоширеніші методи приховування плагіату та шляхи подолання проблеми.	2	2	*Тиждень 11*
Практичне заняття 6	**Тема Академічна доброчесність: проблеми дотримання, пріоритети** **Мета заняття:** 1. Ознайомити студентів з поняттям академічної доброчесності, важливістю її дотримання при написанні	4		*Тиждень 12*

	наукових робіт. 2. Визначити основні прояви академічної недоброчесності та розглянути методи боротьби з ними. 3. Розглянути проблему плагіату, шляхи його виявлення та запобігання. **Завдання:** 1. Проаналізуйте наданий фрагмент наукової роботи та визначте можливі прояви плагіату. Визначте, які цитати або ідеї потребують належного посилання. 2. Розгляньте два варіанти наукових статей: один з плагіатом, інший – з правильними посиланнями на джерела. Поясніть, чому один з варіантів є порушенням академічної доброчесності. 3. Використовуючи програму для перевірки плагіату (якщо доступно), перевірте короткий фрагмент на наявність плагіату та поясніть результати.			
Самостійна робота	**Відповісти на питання в межах теми** 1. Що таке академічна доброчесність і чому її дотримання є важливим для наукової роботи? 2. Які основні прояви академічної недоброчесності? 3. Як плагіат впливає на наукову спільноту та репутацію автора? 4. Як можна виявити плагіат у наукових роботах? 5. Які наслідки можуть бути за порушення академічної доброчесності? 6. Як правильно оформляти цитати та посилання на джерела у науковій роботі? 7. Що таке самоплагіат і чим він відрізняється від плагіату? 8. Які є методи запобігання плагіату в наукових роботах? 9. Як сучасні технології допомагають у боротьбі з плагіатом? 10. Як сформувати у студентів і науковців культуру академічної доброчесності? Відповіді **надсилати на пошту** у форматі PDF	8	16	

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Вид заняття/ роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання	Усього балів
Поточний контроль				
Практичне заняття 1	Практичне завдання	Проаналізувати структуру науково-дослідної установи (наприклад, університету або наукового інституту) і запропонувати заходи для підвищення ефективності її роботи	Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки. Терміни виконання практичних завдань - у межах підготовки до практичних занять. Терміни виконання завдань самостійної роботи - протягом семестру до залікового тижня. Поточне тестування: тестові завдання – кожна правильна відповідь = 1 бал	**5**
	Самостійна робота	Виконання завдань самостійної роботи в межах теми 1		**5**
Практичне заняття 2	Практичне завдання	Провести огляд літератури за темою: визначити основні джерела та ключові ідеї, які можуть бути корисними для вашого дослідження.		**5**
	Самостійна робота	Виконання завдань самостійної роботи в межах теми 2		**5**
Практичне заняття 3	Практичне завдання	Створити просту модель для проведення експерименту, який може бути використаний для визначення впливу різних типів фізичних навантажень на витривалість спортсменів		**5**
	Самостійна робота	Виконання завдань самостійної роботи в межах теми 3		**5**
Практичне заняття 4	Практичне завдання	Обрати конкретну проблему фізичної культури та сформулювати гіпотезу, яку можна перевірити через експеримент.		**5**
	Самостійна робота	Виконання завдань самостійної роботи в межах теми 4		**5**
Практичне заняття 5	Практичне завдання	За допомогою платформи PubMed знайти статті, пов'язані з впливом впливом інноваційних технологій на функціональну підготовленість спортсменів. Скласти список з 5 статей.		**5**
	Самостійна робота	Виконання завдань самостійної роботи в межах теми 5		**5**
Практичне заняття 6	Практичне завдання	Розглянути два варіанти наукових статей: один з плагіатом, інший – з правильними посиланнями на джерела. Пояснити, чому один з варіантів є порушенням академічної доброчесності.		**5**
	Самостійна робота	Виконання завдань самостійної роботи в межах теми 6		**5**
Усього за поточний контроль			**60**	
Підсумковий контроль				
Екзамен	Індивідуальне науково-дослідне завдання	**Теми для досліджень** 1. Методологічні підходи до системного аналізу процесу фізичного виховання у закладах вищої освіти. 2. Стратегії інтеграції міждисциплінарних досліджень у спортивній науці: можливості та обмеження.	Підготовка індивідуального науково-дослідного завдання передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з	**20**

		3. Використання змішаних методів у дослідженнях фізичної підготовленості спортсменів: методологічна доцільність і проблематика. 4. Концепція валідності та надійності у вимірюванні психофізіологічних показників у спорті. 5. Емпіричні та теоретичні методи у вивченні ефективності інноваційних технологій у спортивному тренуванні. 6. Проблеми репрезентативності вибірки в дослідженнях масового спорту та фізичної активності населення. 7. Використання біостатистичних моделей для прогнозування спортивних результатів: методологічний аспект. 8. Дослідження взаємозв'язку між генетичними маркерами та спортивною обдарованістю: організаційно-етичні проблеми. 9. Методологія лонгітюдних досліджень у фізичній культурі та спорті: переваги та ризики. 10. Моделювання тренувальних навантажень: сучасні підходи та науково-методичне забезпечення. 11. Розробка та апробація авторських методик дослідження психічних станів спортсменів у стресових умовах змагання. 12. Організаційні та методологічні проблеми застосування технологій віртуальної та доповненої реальності у спортивних дослідженнях. 13. Методи доказової науки у спортивній медицині та фізичній культурі: адаптація системи *evidence-based practice*. 14. Філософські та методологічні засади концепції «людина як біопсихосоціальна система» у спортивних дослідженнях. 15. Виклики та перспективи використання штучного інтелекту і великих даних у дослідженнях фізичної культури та спорту	навчальної дисципліни та застосування їх при вирішенні конкретних виробничих ситуацій, розвиток навичок самостійної роботи та оволодіння методикою дослідження та експерименту Максимально виконання завдання оцінюються в 20 балів: враховується самостійність написання та актуальність проблематики **Оформлення наукової доповіді** Структура доповіді: титульний аркуш, зміст, вступ, теоретичний розділ, розділ з результатами експерименту, висновки, список використаних джерел, додатки. Обсяг доповіді – 15-20 сторінок формату А4. **Захист роботи** Підготувати презентацію основних результатів. Відповісти на питання комісії	
	Контрольне тестування	Самостійне проходження тесту в СЕЗН ЗНУ за посиланням:	Складається тестування з 20 завдань – кожна правильна відповідь = 1 бал	**20**
Всього				**40**

За наявності сертифікату (свідоцтва, програми тощо) про проходження онлайн-курсу, тренінгу, вебінару, курсу підвищення кваліфікації та ін. з тематики (однієї з тем, змістового модуля) навчальної дисципліни залежно від кількості прослуханих годин (здобутих кредитів) здобувачу може бути нараховано до 50 балів.

Дотичність тематики, відповідність досягнутих результатів навчання та кількість додаткових балів визначається викладачем. Документи, що підтверджують участь здобувача у відповідних заходах, мають бути подані викладачу до початку сесії.

СИСТЕМА НАКОПИЧЕННЯ БАЛІВ І РОЗПОДІЛ ЗА ВИДАМИ РОБІТ

Контрольний захід		% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60 %)		
Змістовий модуль 1	Вид практичного завдання Групова робота на практичному занятті – складання таблиці + звіт	**5**
	Вид теоретичного завдання Модульний контроль- тестування на платформі MOODLE	**8**
	Практичне завдання Групова робота на практичному занятті – складання туру + звіт	**5**
	Вид теоретичного завдання Модульний контроль -тестування на платформі MOODLE	**7**
	Практичне завдання Групова робота на практичному занятті – розробка маршруту + презентація	**5**
Змістовий модуль 2	Практичне завдання Групова робота на практичному занятті – розробка маршруту + презентація	**5**
	Вид теоретичного завдання Модульний контроль-тестування на платформі MOODLE	**8**
	Практичне завдання Групова робота на практичному занятті – складання маршруту + звіт	**5**
	Вид теоретичного завдання Модульний контроль-тестування на платформі MOODLE	**7**
	Практичне завдання Групова робота на практичному занятті – розробка програми + звіт	**5**
Підсумковий контроль (max 40 %)		
Захист індивідуального завдання		**20 %**
Екзамен		**20 %**
Разом		**100 %**

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу*	Критерії оцінювання	Усього балів
1	**2**	**3**	**4**	**5**
Екзамен	Теоретичне завдання	Захист індивідуального науково-дослідного завдання		20
	Практичне завдання	Тестування за змістовими модулями в системі MOODLE Відповіді на 28 питань до екзамену	https://moodle.znu.edu.ua/mod/quiz/view.php?id= https://moodle.znu.edu.ua/mod/assign/view.php?id=	20
Усього балів				**40**

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

9. Рекомендована література

Основна:

1. Ахметов, Р. Ф., & Кутек, Т. Б. Методика і методологія наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 192 с.
2. Костюкевич В. М., Коннова М. В. Методологія наукових досліджень : навчальний посібник. Вінниця : ТОВ «Планер», 2017. 172 с.
3. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
4. Момот О. Методологія та організація наукових досліджень : навч.-метод. посіб. Полтава : ПП Астрая, 2023. 99 с.
5. Тищенко В.О., Соколова О.В., Омельяненко Г.А. Методологія і організація наукових досліджень у фізичному вихованні і спорті: конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності А7 «Фізична культура і спорт» освітньо-професійних програм «Фізичне виховання», «Спорт». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2025. 112 с.
6. Шиян Б. М., Єдинак Г. А., Петришин Ю. В. Наукові дослідження у фізичному вихованні та спорті : навч. посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. 280 с.

Додаткова:

1. Круцевич Т. Ю. Контроль у фізичному вихованні молоді : навч. посіб. К. : Олимп. л-ра, 2011. 224 с.
2. Методологія педагогічного дослідження. Усне та письмове опитування. [Електронний ресурс]. URL: https://pidru4niki.com/ 1547052461414/pedagogika/usne_pismove_opituvannya (дата звернення: 07.08.2024).
3. Сацик В. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? [Електронний ресурс]. URL: http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichnadobrochesnist-mifichna-kontseptsiya-chi-dievij- instrument-zabezpechennyayakosti-vishchoji-osviti (дата звернення: 06.08.2024).
4. Сергієнко Л. П. Тестування рухових здібностей школярів. Київ : Олімп. л-ра, 2001. 439 с.
5. Тищенко В.О., Соколова О.В. До питання вдосконалення викладання дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень у фізичному вихованні і спорті». Фізичне виховання та спорт, 2024, (1), 113-119.
6. Тищенко В.О., Соколова О.В., Омельяненко Г.А. Науково-методичні основи викладання дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень у фізичному вихованні і спорті». Системні трансформації України та світу: історія та сучасність: колективна монографія. Харків: СГ НТМ «Новий курс». 2024. С. 5-8.
7. Тищенко В.О., Соколова О.В., Омельяненко Г.А., Кіктенко О.М. (2024). Практико-орієнтоване викладання дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень у фізичному вихованні і спорті». Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), 12(185), 189-193.
8. Тищенко В.О. (2025). Методологія сучасних наукових досліджень у закладах вищої освіти. Proceedings of the scientific and pedagogical internship (May 5 – June 15, 2025. Riga, the Republic of Latvia) : Scientific and pedagogical internship. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2025. С. 167-170.
9. Омельяненко, Г.А., Тищенко, В.О., Соколова О.В. (2025). Науково-дослідницький компонент в структурі готовності до професійної діяльності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»). № 1(47). С. 857-866.

Інформаційні ресурси

1. Про науково-технічну інформацію: Закон України. Режим доступу: // www.liga.kiev.ua
2. Про освіту: Закон України. Режим доступу: // www.liga.kiev.ua
3. Фізичне виховання та спорт. Режим доступу: http://www.journalsofznu.zp.ua/index.php/sport
4. Pedagogy of Physical Culture and Sports [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.sportpedagogy.org.ua/index.php/ppcs/index
5. Physical Education of Students [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.facebook.com/groups/1430909570544926

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

10. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивно-дискусійний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущенні завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 75% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення StrikePlagiarism. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на Moode: https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу). Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: http://www.nbuv.gov.ua Цифрова повнотекстова база даних англомовної наукової періодики JSTOR: https://www.jstor.org/

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Електронні пристрої можна використовувати лише за умови виробничої необхідності в них (за погодженням з викладачем).

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2025-2026 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ https://lnk.ua/gk4x2wkVy .

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: https://lnk.ua/9MVwgEpVz

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: https://lnk.ua/EYNg6GpVZ .
Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: https://lnk.ua/QRVdWGwe3; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: https://lnk.ua/3R4avGqeJ.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: https://lnk.ua/5pVJr17VP.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: https://library.znu.edu.ua/. Графік роботи абонементів: понеділок-п`ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): https://moodle.znu.edu.ua/.
Посилання для відновлення паролю: https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: https://sites.znu.edu.ua/child-advance/.

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: https://tinyurl.com/ydhcsagx.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ.
Наукова бібліотека: http://library.znu.edu.ua. Графік роботи абонементів: понеділок-п`ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): https://moodle.znu.edu.ua
Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.
У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.
Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: http://sites.znu.edu.ua/child-advance/